

УДК 343.985

Марущак О.А.

**ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА, ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УХИЛЕННЯ ВІД
СПЛАТИ ПОДАТКІВ**

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, вул. Шевченко 95

Marushchak O.A.

**INVOLVEMENT OF THE SPECIALIST, AS A FORM OF THE EXPERTISE
IN THE INVESTIGATION OF THE TAX EVASION**

Chernigiv national technological university

Str. Shevchenko, 95, Chernihiv, Ukraine

У статті визначається поняття спеціальних знань, та їх значення для розслідування. Детально досліджується така форма спеціальних знань як залучення спеціаліста та її особливості при розслідуванні ухилення від сплати податків.

Ключові слова: спеціальні знання, спеціаліст ухилення від сплати податків

In the article defined the concept special knowledge and their significance to the investigation. Studied in detail by a form of special knowledge as a specialist involvement and its features in the investigation tax evasion.

Keywords: special knowledge, specialist tax evasion

При розслідуванні ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), слідчому може бути досить складно розібратися в тонкощах та особливостях бухгалтерського обліку, фінансово-господарських питаннях, аудиту, а тому для забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування виникає необхідність застосування спеціальних знань.

Метою їх застосування є безпосереднє виявлення, фіксація, попереднє

вивчення, оцінка і використання доказів, вирішення питання про їх наявність і допустимість, правильна кваліфікація вчиненого, визначення предмета і меж доказування, якісне проведення процесуальних дій, організація взаємодії зі знаючими особами(фахівцями, експертами) у процесі розкриття і розслідування злочинів[1, 34с.].

До проблематики питання щодо поняття спеціальних знань науковці зверталися в різні часи. Однак і сьогодні дане питання залишається дискусійним і, в першу чергу, через різні підходи до його визначення та тлумачення. Проаналізувавши визначення низки авторів, можна узагальнити, що спеціальні знання - це знання якими володіє спеціаліст, у конкретній науковій чи технічній галузі, і застосування яких посприяє доказуванню, та забезпечить швидке, повне та неупереджене розслідування.

Також по-різному вчені розрізняють та виділяють форми застосування спеціальних знань.

Як вже зазначалось, розслідування ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) вимагає специфічних знань у області фінансів та бухгалтерського обліку, а це вимагає застосування інших форм використання спеціальних знань. Однією з найпоширеніших форм використання спеціальних знань є залучення спеціалістів. У свою чергу одним із основних видів залучення спеціалістів, є їх консультативна діяльність.

Консультації - це науково обґрунтована порада, що надається фахівцем. Наприклад, фахівець-криміналіст може проконсультувати оперативних працівників про використання конкретних науково-технічних прийомів і засобів для вирішення виникаючих завдань і можливостях криміналістичних досліджень в ситуації, що створилася [2].

Згідно ч.1 ст.71 КПК України, спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

При розслідуванні ухилення від сплати податків, консультації слідчому можуть надавати спеціалісти різних сфер діяльності: податкові інспектори, аудиторів, ревізорів, спеціалісти з оподаткування, бухгалтерського обліку, фінансово-господарської діяльності тощо. Також серед консультантів можуть бути наукові працівники у галузі податкового, фінансового та господарського права, інших правових питань, та спеціалісти у сфері комп'ютерної інформації та техніки.

Перевага консультування полягає в тому, що слідчий оперативно отримує кваліфіковану допомогу із спеціальних питань. Консультації самі по собі доказового значення не мають, але вони допомагають слідчому оцінювати докази, своєчасно вирішувати питання про призначення експертизи, визначити коло питань, адресованих експертові [1; 3].

При ухиленні від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), використання спеціальних знань при провадженні слідчих та інших процесуальних дій мають ключову роль. Спеціаліст може бути залучений для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертиз тощо) сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування і судом під час судового розгляду(ч.2 ст.71 КПК України).

Згідно ч.5 ст.71 КПК України спеціаліст зобов'язаний:

1. прибути за викликом до слідчого, прокурора, суду і мати при собі необхідні технічне обладнання, пристрої та прилади;
2. виконувати вказівки сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду та давати пояснення з поставлених запитань.

Отже, узагальнивши можна прийти до висновку що, у випадку залучення спеціаліста при провадженні слідчих та інших процесуальних дій, спеціаліст допомагає слідчому та працює під його керівництвом. При розслідуванні ухилення від сплати податків найдоцільніше залучати спеціалістів при провадженні таких слідчих дій як допит, обшук, огляд, та при здійсненні вилучення, тобто при провадженні таких процесуальних дій як тимчасовий

доступ до речей і документів та тимчасове вилучення майна.

Література:

1. В.Ревака – Використання спеціальних знань у діяльності органів слідства та дізнання. Вісник прокуратури №3(105) березень 2010.
2. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. / Под ред. доктора юридических наук, профессора Е.П. Ищенко — М.: Юридическая фирма «КОНТРАКТ», «ИНФРА-М», 2006. – 472с.
3. Сорокотягин И.Н. Использование специальных познаний в проверочной и организационной деятельности следователя: Учебное пособие. Свердловск, 1989.